

PAULINUS DE NOLA, POEMUL XXVII (III)

(continuare din numărul trecut)

(Traducere din limba latină de Eugenia Cristea)

Poem în cinstea lui Niceta de Remesiana, episcopul dacilor, care venise la Nola pentru a doua oară la sărbătoarea sfântului Felix¹

440. Toți sfinții de pe tot pământul sunt pretutindeni
în Unul Dumnezeu, ei pretutindeni dăruiesc lui Dumnezeu
membrele trupului, și datorie e ca loc aparte să aibă
trupurile sfinte, dar harul lor e viu nu numai acolo,
unde odihnește trupul lor întreg, oriunde se se găsește

445. oricare părticică din trupul cel slăvit, e și puterea
preafericitului, ce prin minuni și Dumnezeu o întărește.
În pulberea, cât de mărunță, de sfinți se află o vârtute mare
ce dovedește forța din trupul apostolic, cum a vestit Cuvântul.
Oricine, așadar, trăiește în curăție sub acoperișul sfânt

450. va viețui cu ei laolaltă, iar un străin, ce de departe
vine, mânat de un simțământ adevărat la acest sfânt lăcaș,
când vrea să meargă în taină să-l roage pe Hristos,
ori vrea să-l proslăvească oricând, pe timp de zi și noapte,
fiind oaspete neobosit, are de făcut doar un singur pas.

455. Privește cu mirare lăcașul sfântului martir
trei nave la intrare are, cum zice legea sfântă,
mărturisind și el un singur Împărat în trei persoane.
Biserica a fost legată de alte case cu lanțul evlaviei,
Și sunt clădiri multe cu multe acoperișuri, există totuși

460. o casă sfântă a păcii doar, cum multe mădulare

---

¹ Traducere după textul ediției J. P. Migne, *PL*, 61, col. 648-663

are un singur trup, în vârful lui stă capul, Iisus².
Poate, văzând minunății ca acestea vei întreba curios
de unde se revarsă izvoarele ce umplu marele bazin,

465. de vreme ce-i departe de oraș și nu e apeduct aproape
ca să aducă apă din oraș, măcar o picătură oricât de mică.
Îți voi răspunde așa, nu, n-am crezut în iscusință,
nici nu ne-am bazat pe vreo lucrare pământescă,
le-am lăsat la cer toate și am nădăjduit în Domnul.

470. Și-am construit bazine acoperite, multe, să adunăm
șuvoaiele pe care le revarsă Dumnezeu din nori,
iar rezervoarele de marmură sunt pline până la gură.
Chiar de s-ar întâmpla să ne lipsească apa o vreme,
diverse forme așezate într-o armonioasă simetrie,

475. figuri de cochilie și flori pictate pe coloane,
vor oferi o priveliște plăcută, atunci când vor fi goale.
Tu știi, desigur, că, templul lui Solomon cel mare,
avea o mare seacă ca decor, că înțeleptul rege
a construit-o din aramă pe tauri înalți de bronz³.

480. Uită-te acum în partea opusă: este un sigur portic
iar zidul ridicat în spațiul gol dintre coloane
unește printr-o poartă două clădiri distincte.
E timpul să luăm aminte la cealaltă clădire care
este închisă de-a lungul și de-a latul și primește

485. lumină de la soare printr-un acoperiș, și se desface
în două curți aparte, unite între ele prin arcade,
și-o priveliște frumoasă, o grădină îngrijită se arată,
de jur împrejur înconjurată de ziduri groase și înalte,
pentru ca ochi profani să nu pătrundă aceste sfinte locuri

490. și pentru ca să se ferească porticul de vântul de afară.
Să nu te miri că aceste sfinte locuri și-au sporit mărimea,
gloria veșnică a lui Hristos crește în putere pretutindeni,
cinstirea sfinților se răspândește, Unicul Dumnezeu
e cunoscut de toți, Duhul Sfânt umple pământul,

² Ef. 4, 4-6.

³ II Par. 4, 2-5.

495. Fiul, moștenitor, domnește în etern cu Tatăl,
și răspândind lumina cea adevărată, harul divin
sporește, în popoare, semința vieții veșnice.
Și fiindcă un bun păstor își înmulțește turma, Hristos
veghează neîncetat s-aducă în turmă sa oi rătăcite⁴.

500. Intră aici, ca preot, cântând și psalmii și imne
și rugăciunea mea o du la Domnul, iar bucuria ta
unește-o cu a mea, la prăznuirea sfântului patron.
La timpul potrivit, te vei ruga pentru cel păcătos,
iar Domnul se va bucura de cinstea pentru mucenic.

505. Cu Felix călăuză, rugile tale vor avea un drum ușor,
căci sfântul va ajunge înaintea ta la cerurile înalte,
pe când tu vei cânta sfinții psalmi și ofranda ta smerită
o vei aduce, Hristos va coborî domol din cerul cel înalt,
s-acopere popor, biserică cu o sfântă întunecime,

510. și să învelească altarul cu un nor alb ca de nea.
Acum vreau să vezi un lung șir de picturi ce-așezate
în porticul cel minunat, să obosești puțin, întorcând capul
și ridicând privirea, când le privești pe toate.
Cine le vede și recunoaște adevărul în forma fără viață

515. nu-și va hrăni mintea și credința cu o imagine deșartă.
Căci toate le cuprinde pictura în mod desăvârșit,
cele cinci cărți pe care le-a scris Moise bătrânul,
toate cele pe care le-a săvârșit Iisus ca Dumnezeu,
cum la porunca lui, Iordanul își contenește cursul

520. și își oprește valul și se oprește în fața divinei arce.
O forță nouă despică râul, partea de sus a apei rămâne
nemișcată, partea de jos se revarsă liberă în mare,
albia rămâne seacă; un strașnic vânt se zbate,
strânge, îngrămădește, ferecă valurile nemіșcate,

525. și-un munte amenințător de ape se-nalță tremurând,
privește de departe picioare ce calcă adâncul nisipos,
picioarele rămân uscate, căci apa nu le poate ajunge,
ba chiar praf din adânc poartă pe pământul tare.

⁴ In. 10, 16.

Acum privește cu ochii tăi cum Rut în cărticica sa

530. statornicește sfârșitul Judecătorilor și începutul Regilor,
această poveste ne pare foarte scurtă, dar ea arată
un semn ce-ascunde misterul unei dezbinări,
două surori s-au despărțit și fiecare a pornit pe-un drum,
Rut rămâne tovarășă a sfintei mame, iar Orfa o părăsește⁵.

535. O noră arată că e ticăloasă, cealaltă noră, credincioasă,
una pe Domnul l-a ales, nu patria, cealalta, patria, nu viața.
Nu este oare această dezbinare în tot pământul? Mă-ntreb.
Unii-s cu Domnul, în timp ce alții rătăcesc în lume.
Și negreșit primi-va fiecare în parte moarte sau mântuire!

540. Dar mulți apucă pe calea largă, fatala rătăcire
îi prinde atunci când cad și îi aruncă în abis.
Poate, vei întreba ce m-a împins să iau o hotărâre
ca aceasta, cum rar se întâmplă, de a picta sfântul lăcaș
și a înfățișa imagini asemeni cu chipuri omenești.

545. Ascultă, și-n câteva cuvinte îți voi dezvălui motivul.
Faima sfântului Felix, se știe, adună aici mare mulțime,
din care cea mai mare parte este norodul ce-n neștiință
nu și-a pierdut credința, dar sunt neștiutori de carte.
Aceasta, obișnuită de multă vreme cu sărbători păgâne

550. și pântecul ca Dumnezeu, se convertește la Hristos,
când vede cu uimire ce lucruri minunate au făcut sfinții.
Privește ce oameni mulți se strâng de pretutindeni,
și cum pășesc smeriți, duși de-a lor minte neînvățată,
ei și-au lăsat în urmă casa, nesocotesc iarna și frigul,

555. credința-i încălzește. Iată-i acum aici, în număr mare,
noaptea întregă priveghează cuprinși de bucurie,
ardoarea alungă somnul, cum torța alungă bezna.
O, să dea Domnul ca bucuria să vină din râvnă adevărată,
să nu ciocnească cupe cu vin în sfintele lăcașuri.

560. Dar mai degrabă gloata să țină post și doar apoi
să-aducă jertfă și să înalțe imnuri sfinte cu glas curat,

⁵ Rut 1, 14.

cu multă vrednicie să laude pe Domnul în cântări.
Cred, totuși, că trebuie iertată această veselie
ce însoțește micile gustări, căci rătăcirea minții

565. îi stăpânește pe cei neînvățați, iar ei păcătuiesc mereu
în simplitatea lor, fiind încrezători că sfinții tare
se bucură văzând cum pe morminte varsă vin.
Oare învățătorii, morți, încuviințează ceea ce-au osândit în viață?
Petru-n mormânt primește ce învățătura sa a blamat?

570. Pretutindeni e-un singur calice și o pâine și o masă
a Domnului și o casă. Să se împartă vinul în cârciumi,
Sfânta Biserică este casă de rugăciuni⁶, fugi, șarpe,
din sfintele lăcașuri, căci în biserică, nu viața ți-e îngăduită,
ci pedepsire este pentru tine, dar tu, dușmane, amesteci

575. batjocuri cu chinurile tale, și iarăși luptându-te în cazne,
urli și cânti la petreceri cu mult vin în pocale.
Te temi de Felix, și îl ocărești ca un nătâng,
beat, îl insulti și vinovat, îl rogi, și ticălos, te lăfăi,
dar el, judecător, pedeapsă îți va da să arzi în foc.

580. Pentru privire, ni s-a părut folositor să acoperim
cu multe picturi sfinte toate bisericile lui Felix,
dar ne-am temut ca nu cumva țărani, uimiți peste măsură,
să fie cuprinși de o încântarea produsă de culori,
icoanele au titluri puse deasupra ca ele să explice

585. ce mâna a pictat; când oamenii le-arată noilor veniți
sau le văd ei înșiși, sau când, târziu, își amintesc de hrană,
postul devine atunci mult mai plăcut în ochii lor.
Ei petrec timpul cu mai mult folos, iarăși pictura
le înșeală foamea; iar când citesc istoriile sfinte,

590. evlavioși, primesc faptele bune în suflet prin exemple,
și se dezmeticesc cei amețiți de băutură și în trezie
nu-și mai aduc aminte să-nghită deodată atâta vin.
Când își petrec mare parte din zi privind icoane,
răresc pocalele cu vin, fiindcă cu lucruri minunate

⁶ Mt. 21, 13.

595. își petrec vremea, și au puține ore ca să stea la masă.
Dar mai rămân și altele, să le vedem înălțate și pictate,
fă o rugăciune pentru mine, îți cer, să pot desăvârși
opera lui Felix, roagă-te fără încetare pentru mine,
și se cuvine ca tu, ce-l întovărășești pe Felix în credință

600. și-l porți mereu cu tine, să ai aceeași dragoste față de mine;
căci ticălos așa cum sunt, iubire-mi poartă mucenicul
și nu disprețuiește nici dragostea ce-i poartă sluga.
Și viața și casa și-averea și bucuria și gloria și pâinea mea
e Felix, Darul lui Dumnezeu, călăuzit de el, te roagă

605. ca temelia mea să fie așezată în munții cei sfințiți
și să desăvârșesc fără întreruperi turnul pe care l-am pornit.
Caută în Facere, te implor, temeiul acestei rugăciuni,
să nu rămân Adam cel pământesc⁷, ci să mă nasc
în pământ sfânt și, lepădând cel vechi, să iau chip nou.

610. Să plec din țara mea și, înstrăinat de neamul meu,
mă-ndrept în grabă spre pământul ce Domnul a făgăduit,
unde râuri de miere curg și am scăpare de cuptorul caldean.
Precum Lot⁸ să fiu, de oaspeți bucuroși, casa mereu deschisă,
să părăsesc Sodoma, nici să-mi întorc privirea înapoi,

615. să nu mă schimb în stâlp de sare⁹, lipsit de înțelepciune.
Precum Isaac copil, să-i fiu lui Dumnezeu ofrandă vie,
purtând lemne pentru jertfă pe umeri¹⁰, să-mi urmez tatăl la cruce,
să descopăr izvoare, dar, rogu-mă, să nu le-astupe
pizmașul Amalec, care oprise odinioară râul cu apă vie¹¹,

620. să fiu rătăcitor în lume, ca binecuvântatul Iacob,
care fugea de fratele Esau¹². Sub capul obosit să pun
o piatră¹³ sfințitoare și în Hristos să îmi găsesc odihnă.
S-am dragoste curată, să mă-ngrozesc de dragostea spurcată,

⁷ I Cor. 15, 47.

⁸ Fac. 19, 2.

⁹ Fac. 19, 26.

¹⁰ Fac. 22, 6-12.

¹¹ Fac. 26.

¹² Fac. 27.

¹³ Fac. 28, 11.

ca dreptul Iosif, să scap teafăr din robia cărnii¹⁴,

625. să-mi desfac trupul din lanțuri, și curățat de vină,
să părăsesc în lume veșmântul meu de carne.

Sosit-a vremea să las deoparte orice îmbrățișare,
se apropie ziua cea mare, Domnul este deja aproape,
sosit-a vremea să ne trezim, să priveghem ca ușa

630. să o deschidem când bate Domnul¹⁵. Să-mi fie fericie
ieșirea din Egipt, ca străbătând marea din pieptul meu
învolverat, să ies din Marea roșie ce-neacă faraonul,
slăvind pe Domnul Dumnezeu¹⁶. În ruga mea smerită
să tremur și să mă veselesc. Cu teamă și cu bucurie-n suflet

635. truda mea o aduc lui Dumnezeu ca dar evlavios.
Ajută-mă, Niceta, iar rugăciunea mea să fie și a ta,
și toți ce aici v-ați strâns, la această sfântă sărbătoare,
să mulțumiți și cu credință-n Domnul, spuneți cu mine:
Ție, Doamne Hristoase, fără pricepere acestea le-am făcut,

640. dar pentru noi, căci tu, Atoatefăcător, nu ești cuprins
de-un lucru ce mâna omului a făcut, nu te cuprinde
nici tot pământul, cerul îți-este strâmt, pământul e un punct.
Noi însă aducem neîncetat cinstiri și slavă pentru sfinții tăi,
pe cei atât de mari îi onoram cu un neînsemnat prinos,

645. nădăjduind că rugători vor fi la tine, Doamne,
ca lucrurile tale să se desăvârșească în noi,
iar tu să fii locuitor nepieritor al inimilor noastre.

---

¹⁴ *Fac.* 39, 12

¹⁵ *Apoc.* 2, 20.

¹⁶ *Fac.* 15.